

ME TEHDÄÄN

**ETELÄ-SAVON
HYVINVOINTIALUE**

Maksuton ehkäisy alle 25-vuotiaille

Kaarina Kiri – Hankekoordinaattori

Elisa Lajunen – Asiantuntija

Kirsi Leinonen – Hankepäällikkö

Etelä-Savon Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelma

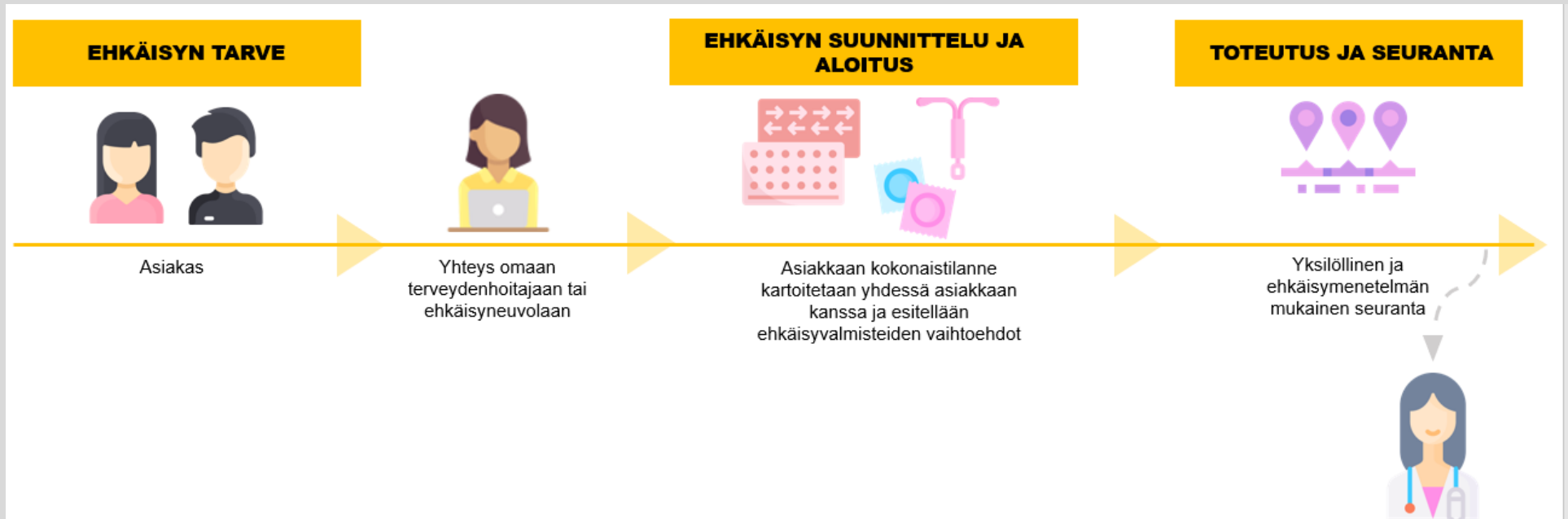
etunimi.sukunimi@etela-savo.fi

Päivitetty 5.9.2022

#maksutonehkäisy #soteuudistus #tulevaisuudensote

Sisältö

- Johdanto
- Alle 25-vuotiaiden maksuton ehkäisy –palvelupolku

- Tilastointi potilastietojärjestelmään
- Raportointi
- Suunnitelmaa

Johdanto

Etelä-Savon hyvinvointialue

Maksuton ehkäisy alle 25-vuotiaille -hanke

#maksutonehkäisy #soteuudistus #tulevaisuudensote

ETELÄ-SAVON
HYVINVOINTIALUE
Sote-uudistus

Nuorten ikäjakauma 6/2022

Kunta	14–15 vuotiaat	16–19 vuotiaat	20–24 vuotiaat	yhteensä
Pieksämäki	335	642	636	1613
Essote	1506	3054	3466	8026
Hirvensalmi	26	47	75	148
Juva	118	216	177	511
Kangasniemi	100	183	138	421
Mikkeli	1110	2286	2807	6203
Mäntyharju	94	209	181	484
Pertunmaa	35	52	44	131
Puumala	23	61	44	128
Sosteri	739	1591	1620	3950
Savonlinna	628	1356	1422	3406
Enonkoski	18	35	37	90
Rantasalmi	62	108	89	259
Sulkava	31	92	72	195

Raskauden keskeytykset vuosina 2017–2021, Essote ja Sosteri

	Vuosi	2017	2018	2019	2020	2021
E s s o t e	13–24 -vuotiaat	30	18	34	23	9
	Hoitokäyntejä yht.	32	19	36	24	12
	25–48 -vuotiaat	49	44	53	57	30
	Hoitokäyntejä yht.	51	45	59	59	40
S o s t e r i	13–24 -vuotiaat	26	19	22	12	13
	Hoitokäyntejä yht.	61	32	54	19	22
	25–48 -vuotiaat	26	33	36	25	19
	Hoitokäyntejä yht.	55	64	79	47	31
	Keskeytykset yht. (alle 25 v/ 13–48 v)	56/131	37/114	56/145	35/117	22/71

[\[Liitteenä hakukriteerit\]](#)

Hankkeen avustukset ehkäisyvalmisteiden hankintaan

09/2021–12/2023

Organisaatio	Nuoret 20–24 v (hlö, %)	Avustuksen määrä	200 000 €	Hylätty ehdotus
		SUMMAT TARKENTUVAT		150 000 €

Hanke-esittely

pilottiaika 12/2023 asti

Hankekoordinaattori Kaarina Kiri

Tavoitteena on kehittää ja yhtenäistää alle 25-vuotiaille suunnattuja ehkäisypalveluja niin, että ne

- sisältävät raskauden ja seksitautien ehkäisyn, seksuaali- ja lisääntymisterveyttä edistävän neuvonnan ja seksuaalikasvatuksen mukaan lukien hedelmällisyydestietoisuuden lisääminen
- toteutuvat sujuvasti ja yhdenmukaisesti laatu ja potilasturvallisuus huomioiden
- ovat helposti saavutettavissa ja saatavilla (digipalvelut, etävastaanotto)
- sisältävät kattavan valikoiman ehkäisymenetelmiä (kierukka, kapselit, rengas, laastari, pillerit, kondomi)

Toiminnan aloitus syksy/2022

Lisäkoulutukset suunnitteilla (esim. pitkäaikaisehkäisyn asetus- ja seksuaalineuvojan koulutukset)

Mitä alle 25 vuotiaiden maksuton ehkäisy tarkoittaa Etelä-Savossa?

- Maksuttomalla ehkäisyllä tarkoitetaan sellaista raskauden ja/tai seksitautien ehkäisyä, joka tarjotaan maksutta nuorille aina siihen asti, kun nuori täyttää 25 vuotta
- Kattaa kaikki ehkäisylajit, **annetaan yksi ehkäisymuoto kerrallaan**
- Ydinteemana ehkäisypalveluiden saatavuus ja saavutettavuus sekä vahva seksuaalineuvonnan osuus tapaamisissa
- **Jälkiehkäisy ei kuulu hankkeeseen, mutta halutaan ottaa osaksi toimintaa**
- **Hankkeen avustusta (dia 8) voi käyttää vain siihen, mikä tähän mennessä ei ole toiminut ehkäisypalvelussa alle 25-vuotiailla**

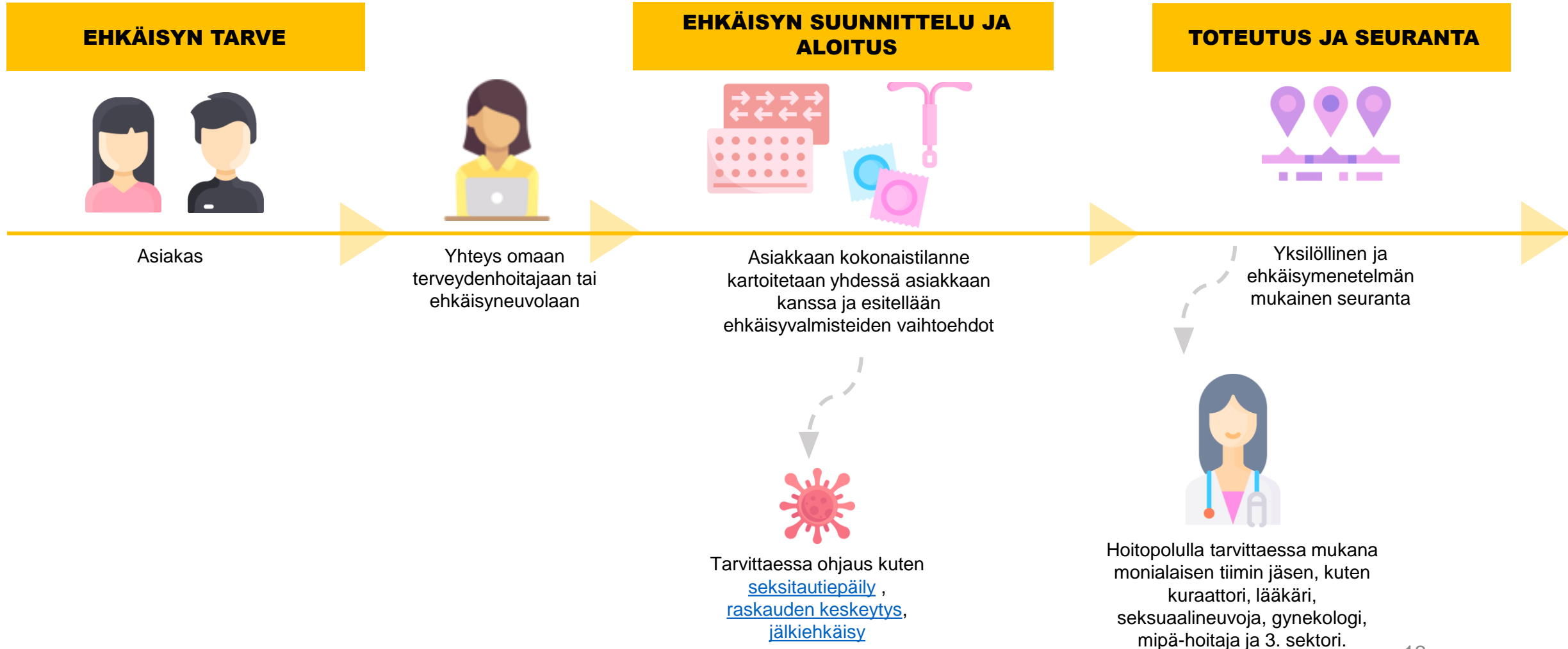
Maksuton ehkäisy alle 25-vuotiaille tulossa syksyllä!

Valitse sopiva
vaihtoehto yhdessä
terveydenhuollon
ammattilaisen
kanssa.
Kondomi, pillerit,
ehkäisyrengas,
kierukka..

**Ota yhteyttä omaan koulu- tai
opiskeluterveydenhoitajaan tai
ehkäisyneuvolaan!**

#maksutonehkäisy #soteuudistus #tulevaisuudensote

Alle 25-vuotiaiden maksuton ehkäisy

Ehkäisyvalmisteet ja seksuaaliterveys

Yhteys omaan terveydenhoitajaan → yksi ehkäisyvalmiste kerrallaan per nuori

Ehkäisyvalmiste	Kouluterveydenhuolto	Opiskeluterveydenhuolto	YTHS suunnitteilla	Ehkäisyneuvola	Terveyskeskus
Kondomit 30 kpl/3 kk	X	X	-	X	-
Suuseksisuoja esim. näytepakkaus/ohje	X	X	-	X	-
Ehkäisypillerit Yhdistelmähormoni- ja keltarauhashormonipillerit	X	X	-	X	-
Ehkäisylaastarit	X	X	-	X	-
Ehkäisyrengas	X	X	-	X	-
Pitkäaikaisehkäisy hormoni- ja kuparikierukat, kapseli	-	-	-	X	-
Jälkiehkäisy (ei kuulu kokeiluun)	X	X	-	X	-
Seksitautitestausta	X	X	X	X	X
Klamydian hoito	X	X	X	X	X
Seksuaalineuvonta	Sisältyy kaikkiin palveluohjauksiin ➤ Ohjaamo Mikkeli				

Ehkäisyn tarve

Palveluun ohjautuminen

- Nuori ajattelee ehkäisyn tarpeen tulleen ajankohtaiseksi
 - Hän on voinut keskustella asiasta edeltävästi esim. seurustelukumppanin, ystävän, vanhemman tai toisen viranomaistahon kanssa.
- Nuori hakeutuu oman koulu-/opiskeluterveydenhoitajan tai ehkäisyneuvolan vastaanotolle (kierukka, kapseli).
 - Yhteydenottotapa: puhelin, wilma, sähköinen yhteydenottopyyntö/ajanvaraus tai hakeutumalla terveydenhoitajan vastaanottoajalle. YTHS: nuori ottaa yhteyttä digipalveluihin.
 - Ehkäisyn aloituskäynnin tai seurantakäynnit voi myös hoitaa etävastaanotolla (puhelin, videoyhteys)

Ehkäisyn suunnittelu ja aloitus

Ensikäynti terveydenhoitajalla

- Keskustelua asiakkaan ajatuksista liittyen ehkäisyyn
- Esitiedot raskauden ehkäisyn aloituksessa
 - Paino, pituus, BMI (onko >30), ikä
 - Terveystila (sairaudet, tulevat operaatiot, lääkitys, aurallinen migreeni ym. ehkäisyn käyttöön liittyvät riskitekijät). Huomio: Mäkikuisman käyttö (alentaa ehkäisyvalmisteen tehoa).
 - Gynekologinen anamneesi; menarke, kuukautiskierto, vuodot, kivut, gynekologiset vaivat, viimeiset kuukautiset
 - Seksuaalianamneesi; asioita yhdynnöistä (alkamisikä, kumppanit, kondomin käyttö)
 - Päihteiden käyttö
 - Lähisuhdeväkivalta, seksuaalinen kaltoinkohtelu
- Esitiedot, ehkäisyä valittaessa huomioitava
 - Ehkäisytarpeen kesto
 - Verenpaine
 - Vanhempien ja sisarusten tukosairaudet, -taipumukset, ja -tutkimukset
 - Lähisuvun rinta- ja gynekologiset syövät (mini-interventio)
 - Papa-koetta ei oteta alle 25-vuotiailta, jos ei ole oireita

Ehkäisyyn suunnittelu ja aloitus

Ensikäynti terveydenhoitajalla

- Keskustelua ja neuvontaa
 - Seksuaalisuus (kehittyminen, oma kokemus asioista)
 - Raskauden ehkäisyyn eri vaihtoehdot → valitaan sopiva asiakkaan toiveita kuunnellen
 - Rintojen omaseuranta
 - Turvaseksi, seksitaudit, laboratoriolähetteen (klamydia) ja Papa-näytteen tarve
- Ohjeet ja neuvonta
 - Valitun ehkäisyyn aloitukseen/käyttöön/asennukseen liittyvät asiat
 - Terveydentilan muutosten mahdolliset vaikutukset valitun ehkäisymenetelmän turvallisuuteen ja tehoon
 - Tukosriski yhdistelmäehkäisyä käytettäessä (Fimean tiedotteen voi antaa)
 - Toimintaohje asiakkaalle, esim. laboratoriovastausten tai ehkäisyvalmisteen haittavaikutuksista kysymisen osalta
 - Seurannasta sopiminen, n. 3 kk. Ohjeistuksessa painotettava ajanvarausta riittävän ajoissa, ehkäisyvalmisteen vähetessä ja seurantakäynnin lähestyessä, ajanvaraus ainakin 2 viikkoa ennen tarvetta.

✓ Kirjaaminen dia 17

Seksitauti-
epäily

Klamydia ja
sen hoito

Klamydiapotilaan
hoito (Käypähoito)

Tietoa yhdistelmä-
ehkäisyyn veritulppa-
riskistä (Fimea)

Tilastointi

Palvelupolulle

Kirjaaminen: Ehkäisyn aloitus

- ✓ Kirjaaminen toteutetaan käytössä olevalle PSUUN-lehdelle
- ✓ Käytä apuna fraasipohjaa: ”Ehkäisyn aloitus”

Käyntisyys

- Kirjaa A98 ja tarvittaessa toinen ICPC2-koodi

Esitiedot

- Gynekologinen anamneesi:
- Seksuaalianamneesi: kumppaneiden lukumäärä, seksitautien mahdollisuus
- Terveydentila/pitkäaikaissairaudet:
Sukurasite: kts tarkistuslista

Lääkehoito

- kts tarkistuslista
- Aloitetaan (mikä valmiste)
- + kirjaus lääkelomakkeelle (määrääjä, ei tiedossa)

RR-lomake / Kasvukäyrä-lomake

- paino, pituus, BMI
- RR: ”enter” → (siirtv lomakkeelle ia

Seuranta		A=Asento (M, I tai S)						
Pvm	Klo	Vast.ottaja	RR	A	Paino	BMI	Lääkitys / lisätiedot	

Toimenpiteet

- Voi laittaa useamman

Huomio: Poista käyttämättömät tekstit/otsakkeet ennen tallennusta ja tilastointia.

PSUUN

Käyntisyys

A98 Terveiden ylläpito/sairauden ennaltaehkäisy

Tulee sovitusti ehkäisyn aloituskäynnille

Hoidon tarve

Ehkäisyn tarve

Esitiedot

Kyseessä -vuotias nuori. Kuukautiset alkaneet vuoden iässä, nyt kierto vuorokautta ja säännöllinen/epäsäännöllinen. Vuodon kesto, määrä ja kipuja. Viimeiset kuukautiset.

Seksuaalianamneesi:

Gynekologiset sairaudet ja tulehdukset:

HPV-rokotus: +/-

Raskaudet/keskeytykset:

Terveydentila/pitkäaikaissairaudet:

Päihteiden käyttö, tupakointi: , Lähisuhdeväkivalta: +/-, Seksuaalinen kaltoinkohtelu: +/-.

Sukurasite:

Vanhempien/sisarusten perinnölliset tukostaipumukset tai tukostutkimukset: +/-.

Hoitotyön toiminnot

Keskusteltu ehkäisyn eri vaihtoehtoista. Annettu ohjeistus ehkäisyn aloitukseen, seurantaan sekä turvaseksiin. Annettu mukaan Fimean tiedote veritulppariskistä ja ohjattu rintojen omaseurantaan.

Seksitautikokeet: +/-.

RR:

Lääkehoito

Kotilääkitys: Itsehoitovalmisteet:

Aloitetaan

Mittarit (Hae mittareista)

AHTUP, paino, BMI

Hoidon tavoite

Saa itselle sopivan ehkäisymenetelmän. Kokee seksuaaliterveytensä hyväksi.

Suunnitelma

Laboratoriovastauksista soitto, mikäli hoidettavaa/ Sovittu, että nuori katsoo OmaKannasta vastauksen. Seurantakäynti (3) kuukauden kuluttua. Ohjattu ottamaan yhteyttä jo aiemmin, mikäli terveydentilassa tapahtuu muutoksia tai on kysyttävää.

Toimenpiteet

OAB39 Seksuaalineuvonta

Tarkistuslista
yhdistelmäehkäisy-
valmisteet

Tietoa yhdistelmä-
ehkäisyn veritulppa-
riskistä(Fimea)

Toteutus ja seuranta

Seurantakäynnit

1/2

Pilleri-, rengas- ja laastariehkäisy

- Ensimmäinen seurantakäynti 3 kk:n kuluttua ehkäisyn aloituksesta
- Jatkoissa seurantakäynnit tarpeen mukaan tai 1–2 vuoden välein
- Keskustelua
 - Ehkäisyn sopivuus, ongelmat
 - Terveystila ja elämäntavat, mahdolliset muutokset niissä (huom. ehkäisyn vasta-aiheet)
 - Tupakointi ja muut päihteet, migreeni, myös lähisuvun nykyinen terveystila
 - Seksuaalisuuteen ja parisuhteeseen liittyvät mahdolliset asiat, seurusteluväkivalta
- Verenpaineen mittaaminen, tarvittaessa paino ja BMI

Kierukkaehkäisy

- Laitto ehkäisyneuvolassa, varmistettava ettei ole raskaana
- Kipulääkkeen voi ottaa edeltävästi, laitton jälkeen terveystila on tarpeen
- Seuranta tarvittaessa
- Kierukan vaihto n. 3–5–7 -vuoden välein merkistä riippuen

Kapseliehkäisy

- Laitto käsivarteen ehkäisyneuvolassa kuukautisvuodon aikana
- Iho puudutetaan
- Seuranta tarvittaessa
- Kapselin vaihto 3 vuoden välein

Kondomiehkäisy

- Suojaa raskaudelta ja seksitaudeilta
- Käyttöohjeistus aloituskäynnillä, seurannat tarvittaessa
- Käynnillä annettava kondomimäärä (30 kpl/3 kk)
- Annettaessa isoja määriä tehdään kirjaus potilastietojärjestelmään, muutaman kappaleen kondomijakelua ei kirjata

Suuseksisuoja

- Suojaa seksitaudeilta, käytetään suuseksissä
- Voi valmistaa myös kondomista:
 - 1) Avaa kondomipakkaus
 - 2) Leikkaa saksilla kondomin päässä oleva huppu pois
 - 3) Leikkaa kondomirulla auki
 - 4) Rullaa suorakaiteen muotoiseksi liinaksi

✓ Kirjaaminen dia 20

Seksitauti-
epäily

Klamydia ja
sen hoito

Klamydiapotilaan
hoito (Käypähoito)

Suuseksisuoja
kondomista (video)

Tilastointi

Palvelupolulle

Kirjaaminen – Ehkäisyn seuranta 2/2

- ✓ Kirjaaminen toteutetaan käytössä olevalle PSUUN-lehdelle
- ✓ Käytä apuna fraasipohjaa: ”Ehkäisyn seuranta”

Käyntisyys

- Kirjaa A98 ja tarvittaessa toinen ICPC2-koodi

Hoitotyön toimenpiteet

Lääkehoito

Käytössä oleva ehkäisyvalmiste

RR-lomake / Kasvukäyrä-lomake

- paino, pituus, BMI
- RR: ”enter” → (siirtyy lomakkeelle ja automaattisesti tilastointiin)

Seuranta							
A=Asento (M, I tai S)							
Pvm	Klo	Vastottaja	RR	A	Paino	BMI	Lääkitys / lisätiedot

Toimenpiteet

- Voi laittaa useamman

PSUUN

Käyntisyys

A98 Terveiden ylläpito/sairauden ennaltaehkäisy

X

Tulee sovitusti ehkäisyn seurantakäynnille

Hoidon tarve

Tarve arvioida ehkäisyn sopivuutta.

Hoidon tulokset

Nuori kokee ehkäisyn . Haittavaikutukset +/-

Lääkehoito

Käytössä

Annetaan .

Hoitotyön toiminnot

RR:

Seksitautikokeet: +/- . Lähisuhdeväkivalta: +/- , Seksuaalinen kaltoinkohtelu: +/- .

Mittarit (hae mittareista)

AHTUP, paino, BMI

Hoidon tavoite

Saa itselle sopivan ehkäisymenetelmän. Kokee seksuaaliterveytensä hyväksi.

Suunnitelma

Laboratoriovastauksista soitto ,mikäli hoidettavaa/ Sovittu, että nuori katsoo OmaKannasta vastauksen.

Seurantakäynti kuluttua. Ohjattu ottamaan yhteyttä jo aiemmin, mikäli terveydentilassa tapahtuu muutoksia tai on kysyttävää.

Toimenpiteet

OAB39 Seksuaalineuvonta

Huomio: Poista käyttämättömät tekstit/otsakkeet ennen tallennusta ja tilastointia.

Palvelupolulle

Seksitautiepäily

1/3

Seksitaudit tarttuvat limakalvokontaktissa. Ilman suojaa mahdolliset bakteerit ja virukset pääsevät siirtymään limakalvolta toiselle. Täysin turvassa seksitaudeilta ovat vain seksistä pidättäytyvät tai kun kummallakaan ei ole ollut aiemmin seksikumppaneita. Kondomi oikein käytettynä suojaa yhdynnässä hyvin ja myös suuseksissä on suojautuminen tarpeen.

Seksitauti on usein oireeton. Seksitautitartuntaan viittaavia oireita saattavat olla naisilla esim. ylimääräinen verinen vuoto, normaalista poikkeava valkovuoto, alavatsakivut ja näpyt tai rakkulat ulkosynnyttimissä. Miehillä tavallisimpia oireita ovat näpyt tai rakkulat siittimen alueella ja poikkeava vuoto virtsaputkesta. On myös syytä muistaa, että kaikki nämä oireet voivat johtua myös muista syistä.

Kysyttävät, kirjattavat asiat:

- tarkista henkilötiedot, puhelinnumero
- oireet, oireiden kesto
- milloin mahdollinen tartunta, suojaamaton seksi (myös suu- ja anaaliseksi)
- onko partnerilla mahdollisesti sukupuolitauti tai -epäily
- onko tartunta tapahtunut ulkomailla tai ulkomaalainen partneri
- onko kyse miesten välisestä seksistä
- käyttääkö iv huumeita
- yhteydenottotapa tuloksista

Kerro aina Ohjeet turvaseksistä

Oireettomat, omasta aloitteestaan tutkimuksiin hakeutuvat haastatellaan puhelimesta ja ohjataan laboratorioon.

Otettavat tutkimukset:

- klamydia/tippuri anatomisen tartuntapaikan mukaan (**U-CtGcNhO 4816**, limakalvo/tikkunäytteet (vagina, cervix, rectum, nielu) **-CtGcNhO 1738**)
- HIV (**4814 S-HIVAgAb**)
- **Huom!** Herpeksen vasta-ainetestejä ei juurikaan oteta, koska ei anna infoa missä herpes on (huulessa, sukuelimissä, muualla iholla)

Jos oireita, konsultoidaan tarvittaessa lääkäriä, tarvittaessa aika vastaanotolle

- jos kliininen tippuriepäily tai U-GcNhO positiivinen, otetaan viljelynäyte (**1506 GcVi**) mikrobilääkeherkkyyden määrittämiseksi ennen hoidon aloitusta
- HIV (**4814 S-HIV-AgAb**)
- kuppa (**4942 S-TrpaAb**)
- jos huumeiden käyttöä, suositellaan hepatiittitutkimuksia (**S-HBVPK 1608, 1606, 1605, S-HCVAb 3815**)
- jos potilaalla todetaan B- tai C-hepatiitti, suositellaan HIV- ja kuppanäytteitä
- Varataan soittoaika sairaanhoitajan kirjalle vastauksen kuulemista varten
- Kerro aina Ohjeet turvaseksistä.

[alkuperäinen Riitta Karppi 03/2019]

Seksitautiepäily

2/3

Kun **KLAMYDIA** on positiivinen, niin hoitaja voi antaa tartuntatautilain perusteella lääkityksen. Klamydian ensisijainen hoito on [asitromysiini](#) 1 g kerta-annoksena. Nielu-, peräsuoli- tai silmäklamydia hoidetaan 7 vrk:n [doksisykliinillä](#) **100mg 1x2** (resepti, reseptimerkintä Tartuntatautilaki).

Kutsu potilas vastaanotolle ja valvo lääkkeiden otto. Lääkkeiden luovutuksen seurantalistaan kirjattava tiedot: [pvm](#), potilas ja lääkkeen määrääjäksi ei tiedossa. Vakituinen seksikumppani pyritään hoitamaan samanaikaisesti. Hoito voidaan aloittaa heti näytteenoton jälkeen.

Kontrollinäyte 4 viikon kuluttua hoidon päättymisestä. Tee laboratoriolähete ja kirjaa yhteydenottotapa tuloksesta. Anna Klamydia potilasohje (Terveyspotti, potilasohje)

TIETOA TURVASEKSISTÄ

Turvaseksi on molemminpuolista vastuunkantoa.

Turvaseksissä eritteitä (siemennestettä, emätineritettä, verta tai virtsaa) ei pääse kumppanin kehoon, limakalvoille tai haavoihin.

Kondomin oikea käyttö on ehdottoman tärkeää, koska se on ainoa keino suojautua sukupuolitaudeilta ja muilta sukupuoliteitse tarttuvilta taudeilta.

Kondomit ovat kertakäyttöisiä. Kondomien viimeinen käyttöpäivä tarkastettava.

Ehkäisyvalmisteet, ehkäisyvaahdot tai -puikot eivät suojaa sukupuolitaudeilta.

Seksikumppanien suuri määrä lisää riskiä saada sukupuoliteitse tarttuva sairaus.

Mikäli epäilee itsellään tai kumppanillaan sukupuolitautia, niin on otettava yhteys terveyskeskukseen, josta ohjataan tarvittaviin tutkimuksiin.

Suojaamaton suuseksi voi aiheuttaa tartunnan.

Peräaukko- eli anaaliyhdyntäessä limakalvovaurioiden riski on suurempi, jolloin tauditkin tarttuvat helpommin. On käytettävä paksumpaa kondomia ja runsaasti vesiliukoista liukastusvoidetta.

Seksitautitutkimukset tulee ottaa harrastetun seksin mukaisista paikoista.

Alkoholin vaikutuksen alaisena turvaseksiohjeet unohtuvat helposti.

Seksitautiepäily

3/3

Tauti	Aikaisin luotettava näytteenotto-ajankohta	Tarkistusnäytteen ajankohta, jos ensimmäinen näyte negatiivinen	Diagnostiset testit	Lääkärin ilmoitusvelvollisuus
Klamydia	5 vrk		U- <u>CtGcNhO</u> 4816 <u>CtGcNhO</u> 1738	ei
Tippuri	5 vrk		U- <u>CtGcNhO</u> 4816 <u>CtGcNhO</u> 1738 <u>GcVi</u> 1506	kyllä
Kuppa	3–4 viikkoa	1,5 kuukautta	S- <u>TrpaAb</u> 4942 (tai S- <u>KardAb</u> + S-TPHA)	kyllä
HIV-infektio	3–4 viikkoa	3 kuukautta	S- <u>HIVAgAb</u> 4814	kyllä
Oireinen HSV-infektio			<u>HSVVi</u> <u>HSVPVi</u> <u>HSVhO</u>	ei
Hepatiitti B	3–4 viikkoa	3–4 kuukautta	S- <u>HBsAg</u> 1605	kyllä
Hepatiitti C	3–8 viikkoa	3–6 kuukautta	S- <u>HCVAb</u> 3815	kyllä

- Tehdään laboratoriopyyntö organisaation ohjeiden ja oman taidon mukaisesti. Tarvittaessa konsultoi lääkäriä, ehkäisyneuvolaa tai tartuntatautihoitajaa.
- Jos klamydia positiivinen, asiakas hakee lääkityksen hoitajan vastaanotolta. Anna asiakkaalle tulostettu ”klamydiapotilaan ohje”

Klamydiapotilaan hoito (Käypähoito)

 Palv
 elupolulle

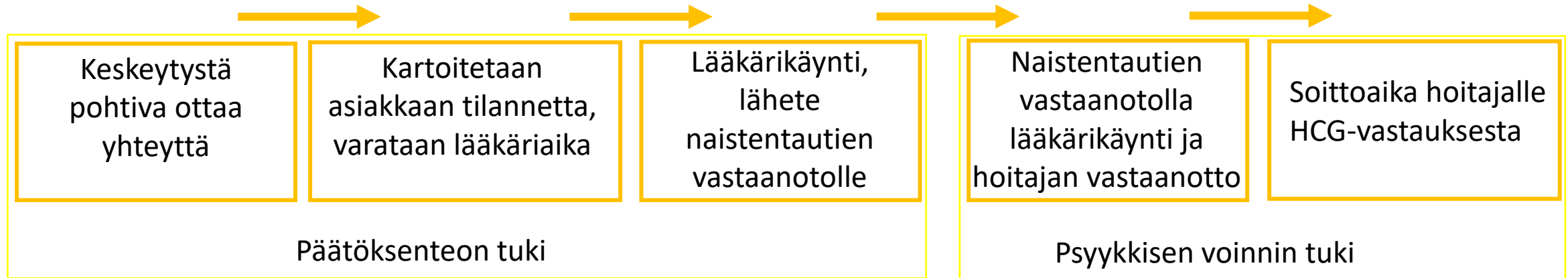
Raskauden keskeytys nuorella

- Yleistä

1/2

- Alle 20-vuotiaiden raskauden keskeytysten määrä on valtakunnallisesti vähentynyt. Vuonna 2020 tehtiin 6,4 keskeytystä tuhatta 15-19-vuotiasta kohden, kun vastaava luku viisi vuotta aikaisemmin oli 7,9.
- Eniten keskeytyksiä tehtiin 20-24-vuotiaille (12,3/1000).
- Psyykkinen tuki
 - Oikeanlaisella ja oikea-aikaisella tuella voidaan vaikuttaa raskaudenkeskeytykseen päätyvän nuoren psyykkiseen hyvinvointiin. Käypä hoito –suosituksessa korostetaan keskustelumahdollisuuden aktiivista tarjoamista.
 - Laki edellyttää, että ennen raskauden keskeyttämistä on keskeytystä pyytävälle annettava selvitys raskauden keskeyttämisen merkityksestä ja vaikutuksista (Laki raskauden keskeyttämisestä 1970/239, 4 §)

Raskauden keskeytys nuorella

- Viimeiset kuukautiset? Jos raskausviikot epäselvät tai on tiedossa, että hyvin lähellä H12, varataan kiireellisen vastaanoton aika lääkärille.
- Laboratoriolähete, klamydia (lähetekoodi 4816) + veriryhmä

Keskustelutuen tarjoaminen kaikissa vaiheissa

Raskauden ehkäisystä huolehtiminen, ehkäisyn aloitus

Palvelupolulle

Jälkiehkäisy

- Selvitetään nuoren anamneesi (terveydentila, säännöllinen lääkitys ja sen sopivuus jälkiehkäisyvalmisteen käytön yhteydessä) sekä suojaamattoman yhdynnän ajankohta.
- Luovutetaan yksi pakkaus. (Esim. levonorgestreeli NorLevo 1,5 mg.)
- Nuoren kanssa käydään läpi ohjeet ja pakkausseloste, kerrotaan mahdollisista haittavaikutuksista (pahoinvointi) ja menettelytavoista niiden suhteen.
- Neuvontaa: tarvittaessa raskaustesti (jos kuukautiset ovat myöhässä), turvaseksistä ja seksitaudeista tietoa, milloin lääkärikäynnin tarve.

Raskauden keskeytyksen jälkeinen naistentautien vastaanotolla

- suunnitteilla

Ehkäisyvalmisteen toimittaminen asiakkaalle

- suunnitteilla

Tilastointi

Etelä-Savon hyvinvointialue

Maksuton ehkäisy alle 25-vuotiaille -hanke

#maksutonehkäisy #soteuudistus #tulevaisuudensote

Tilastointi

Suoritus- paikka	Kontakti- laji	Vastaan- ottolaji	Käynti- tyyppi	Työ- aika- laji	Kävijä- ryhmä	Kiireel- isyys	Käyntisyys (1CPC2)	Toimenpidekoodi	Jatko- hoito	sisältömerkintä
							tekstiin	tekstiin		
Oma yksikkö	x	X "valitse sopiva"	TH	pt	1 yksilö	Kiireetön	W11 raskaudenehkäisy pillereillä, W12 raskaudenehkäisy, kohdunsisäinen, W14 raskaudenehkäisy, muu, W10 yhdynnänjälkeinen ehkäisy, Y14 ehkäisyneuvonta, miehen X23 huoli/pelko sukupuolitaudista, naisen Y25 huoli/pelko sukupuolitaudista, miehen Y99 muu sukuelinten sairaus, miehen X92 sukuelinklamydia, naisen X72 hiiva kuluelimissä, naisen ...	OAB39 Seksuaaliterveysneuvonta, OAB38 Psykososiaalinen neuvonta ja ohjaus, OAB33 Parisuhteeseen liittyvä neuvonta ja ohjaus, IHZ05 Terapeuttinen keskustelu WZB00 Puhelinohje/resepti WVA20 Lääkkeenanto ...	X	Ryhmä: MAKEHK - Kondomi - Suuseksisuoja - Ehkäisytabletit - Ehkäisytabletti - Kierukka - Ehkäisykapseli - (Jälkiehkäisy)

LifeCare

- Ainakin Essoten LifeCaren raportoinnista (Exreport) saa ikäkriteerin laitettua, jolloin erillistä merkintää hankkeesta esim. sisältömerkintöihin ei tarvita.

Esimerkki:

Sisältömerkinnät			
Tunnus	Nimi	Kuvaus	Ryhmä
Ehkkap	Ehkäisykapseli		MAKEHK
Ehklaa	Ehkäisytabletti		MAKEHK
Ehkpil	Ehkäisytabletti		MAKEHK
Ehkren	Ehkäisytabletti		MAKEHK
Horkie	Hormonikierukka		MAKEHK
Kondom	Kondomi		MAKEHK
Kupkie	Kuparierukka		MAKEHK

Raportointi

Etelä-Savon hyvinvointialue

Maksuton ehkäisy alle 25-vuotiaille -hanke

#maksutonehkäisy #soteuudistus #tulevaisuudensote

Raportointi 09/2022–12/2023

Raportointi hankkeelle 2 kuukauden välein, parillisen kuukauden lopussa

- Alle 25-vuotiaat ehkäisyyn aloittaneet: naiset ja miehet
 - 20–24-vuotiaat ehkäisyyn aloittaminen: naiset ja miehet
- Ehkäisyvalmiste (sisältömerkintä)
- Raporttiin voi lisätä sanallista arviota
- Raportin laatijat:
 - Essote Noora Valjakka
 - Sosteri Katja Kyllönen ja Hanna Jokela
 - Pieksämäki Marja-Riitta Savolahti
 - YTHS?
 - Terveystalo (Sulkava ja Rantasalmi)
- raportti lähetetään kaarina.kiri@etela-savo.fi

Liite: Hakukriteerit raskauden keskeytykset vuosina 2017–2021

Diagnoosi
004.0 Lääketieteellinen epätäydellinen raskauden keskeytys komplikaationa sukupuolielinten ja lantion infektio
004.1 Lääketieteellinen epätäydellinen raskauden keskeytys komplikaationa pitkittynyt tai runsas verenvuoto
004.4 Lääketieteellinen epätäydellinen raskauden keskeytys ilman komplikaatioita
004.5 Lääketieteellinen täydellinen tai määrittämätön raskauden keskeytys komplikaationa sukupuolielinten ja lantion infektio
004.6 Lääketieteellinen täydellinen tai määrittämätön raskauden keskeytys pitkittynyt tai runsas verenvuoto
004.7 Lääketieteellinen täydellinen tai määrittämätön raskauden keskeytys komplikaationa embolia
004.8 Lääketieteellinen täydellinen tai määrittämätön raskauden keskeytys muu tai määrittämätön komplikaatio
004.9 Lääketieteellinen täydellinen tai määrittämätön raskauden keskeytys ilman komplikaatioita
005.1 Muu epätäydellinen raskaudenkeskeytys komplikaationa pitkittynyt tai runsas verenvuoto
005.9 Muu täydellinen tai määrittämätön raskaudenkeskeytys ilman komplikaatioita